

ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

Викладач: Голованова Тетяна Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності

Кафедра: педагогіки та психології освітньої діяльності, навчальний корпус ЗНУ № 8, ауд. 221.

E-mail: tatyana1956@gmail.com

Телефон: 228-75-92 (кафедра педагогіки та психології освітньої діяльності)

Сторінка дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle): <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11899>

Інші засоби зв'язку: сторінка дисципліни на платформі СЕЗН (*Moodle*) (форум курсу, приватні повідомлення), Viber (0731-438-116).

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітня програма		Початкова освіта					
Рівень вищої освіти:		перший (бакалавр)					
Статус дисципліни:		Цикл вибірових дисциплін					
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2021-2022	Рік навчання	4	Тижні	10
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів	4	Лекційні заняття– 20 Практичні заняття– 10 Самостійна робота– 60			
Вид контролю:		Залік					
Консультації: дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю Запис на консультації через Moodle (приватні повідомлення).							

ВИДИ ЗАНЯТЬ І РОЗКЛАД

Рік навчання 2021/2022	Семестр: лютий – квітень	Термін навчання: 14.02.2022 – 18.04.2022		Заліковий тиждень: 18.04.22-25.04.22.	
Загальна кількість годин – 90	Форми організації освітнього процесу	Аудиторна робота		Самостійна робота здобувача освіти	Очні консультації викладача
	Види навчальних занять	лекційні	практичні		
	Розподіл навчальних годин	20	10		
	Час проведення за розкладом				
				60	за розкладом

АНОТАЦІЯ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія сім'ї та психологічні проблеми сімейного виховання» є забезпечення особистісної готовності студентів до майбутньої професійної діяльності через формування у них системи базових уявлень про психологію

шлюбно-сімейних стосунків та міжособистісних відносин між дитиною та її батьками, як прикладну галузь психологічної науки та наукову дисципліну.

У межах дисципліни здобувач освіти має опанувати системою теоретичних знань щодо основних психологічних теорій, категорій та понять психології сім'ї; життєвого циклу сім'ї; функції сім'ї; задоволеність шлюбом; любов, кохання; адаптація та сумісність у шлюбі та сім'ї; батьківсько-дитячі взаємовідносини; принципів сімейного консультування.

Відпрацювання завдань самостійної роботи складе основу вмінь оперувати категоріально-понятійним апаратом курсу; ідентифікувати соціально-психологічні феномени сімейного життя та проблеми сімейного виховання; оформляти висновки з висвітленої проблеми самостійно; формулювати питання до викладача та виступаючих; використовувати принципи сімейного консультування.

Інтерактивний формат дисципліни, що спонукатиме до підвищення рівня інтегральної, загальної та спеціальної компетентності та опрацювання готовності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у майбутньої професійно-педагогічній діяльності.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення дисципліни студент зможе:

- аналізувати та пояснювати, ідентифікувати психологічні проблеми сучасної сім'ї та сімейного виховання;
- здійснювати пошук інформації з різних джерел, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для діагностики психологічних проблем сімейного виховання;
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел щодо тенденцій функціонування сучасної сім'ї, сімейного виховання;
- складати та реалізовувати заходи психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, тренінгів, тощо у процесі психологічного супроводу сім'ї;
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекційний матеріал та навчальна література, опрацювання першоджерел.

Методичні вказівки і рекомендована література до планів практичних занять, навчальні тести, презентації, самостійна робота, запитання для підсумкового контролю, тестові завдання, питання до атестації, заліку.

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання

Оцінки за виконання навчальних завдань розміщуються на платформі CE3H (Moodle).
<https://moodle.znu.edu.ua/grade/report/grader/index.php?id=11899>

Обов'язкові види навчальної роботи на семестр:

- виконання навчальних тестів до кожної теми модуля (максимально 9 балів);
- активна участь у груповій роботі (максимально 6 балів);
- підготовка основних практичних завдань з дисципліни (максимально 10 балів) – до кожного практичного заняття.
- атестаційний проміжний контроль (максимально 10 балів) – двічі за семестр.

Додаткові види навчальної роботи:

- конспектування основних понять кожної теми модуля (максимально 10 балів);
- підготовка додаткових практичних завдань з дисципліни (максимально 6 балів).

Підсумкове оцінювання:

Теоретична складова (підсумкове тестування з дисципліни) – 20 балів (максимальна кількість).

Практична складова (підготовка індивідуального завдання) – 20 балів (максимальна кількість).

Контрольний захід	Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль		60%
Виконання навчальних тестів	До кожної теми	9 %
Участь у груповій роботі.	На кожному практичному занятті	6 %
Підготовка основних практичних завдань	До кожного практичного заняття	10 %
Атестаційний (проміжний) контроль	2 рази на семестр	20 %
Складання словника базових категорій	До визначених тем	9 %
Підготовка додаткових практичних завдань	До кожного практичного заняття	6 %
Підсумковий контроль		40%
Підсумкове тестування (залік)	Заліковий тиждень	20%
Індивідуальне завдання	Захист – на заліковому тижні	20%
Разом		100%

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Види і форми освітнього процесу	Критерії та показники оцінки навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти
Практичні заняття	Оцінюються: – ступінь володіння здобувачем освіти основними поняттями теми, логічність й доказовість власних висновків за окремими завданнями під час заняття; – активність здобувача освіти під час обговорення проблем, що розглядаються на занятті
Основні та додаткові завдання до практичного заняття	Результати виконаного здобувачем освіти завдання оцінюються за показниками: – вміння письмово та усно формулювати проблемні запитання до теми; – логічність та доказовість власних думок й висновків; – самостійність виконання завдання; – творчий рівень, оригінальність роботи – якість оформлення конспекту, наявність посилань на використані джерела.
Складання словника базових категорій	Словник базових категорій оцінюються за показниками оволодіння здобувачем освіти: – володіння основними поняттями теми; - якістю оформлення та наявністю посилань на використані джерела.
Підсумковий семестровий контроль: залік	1. Оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу: тестовий контроль (20 б.) 2. Оцінювання рівня опанування самостійною пізнавальною, пошуковою та аналітичною активністю в практичній частині дисципліни: індивідуальне завдання (20 балів)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ

Тиждень	Форми організації освітнього процесу	Тема	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Загальні засади психології сім’ї.				12
1	Лекція 1.	Предмет психології сім’ї.		
2	Практичне заняття 1	Предмет психології сім’ї.	Мозковий штурм з формулювання проблеми психології сім’ї.	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 1	Основне практичне завдання 1 (письмові тези пунктів плану)	2
			Додаткове завдання 1 (формулювання 5-6 проблемних запитань до тексту лекції 1)	1
			Складання словника базових понять та категорій теми	1
1	Тестування		Навчальний тест: тема 1	1
2	Лекція 2.	Соціально-психологічна сутність сім’ї та її характеристики.		
3	Практичне заняття 2	Соціально-психологічна сутність сім’ї та її характеристики.	Мозковий штурм з формулювання проблеми соціально-психологічної сутності сім’ї.	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 2	Основне практичне завдання 2 (письмові тези пунктів плану)	2
			Додаткове завдання 2 (формулювання 5-6 проблемних запитань до тексту лекції 2)	1

			Складання словника базових понять та категорій теми	1
3	Тестування		Навчальний тест: тема 2	1
	Змістовий модуль 2. Етапи розвитку шлюбу			18
4	Лекція 3.	. Функції дошлюбного спілкування		
	Самостійна робота		Складання словника базових понять та категорій теми	1
4	Тестування		Навчальний тест: тема 3	1
4	Лекція 4.	Життєвий цикл родини		
5	Практичне заняття 3.	Життєвий цикл родини.	Групова робота з актуалізації знань з сутності життєвого циклу родини.	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 3	Основне практичне завдання 3 (письмові тези пунктів плану)	2
			Додаткове завдання 3 (формулювання 5-6 проблемних запитань до тексту лекції 4)	1
			Складання словника базових понять та категорій теми	1
5	Тестування		Навчальний тест: тема 4	1
5	Атестація 1		Модульний контроль (ЗМ.1-ЗМ.2): тест	10
	Змістовий модуль 3. Динаміка сімейного життя.			10
6	Лекція 5.	Проблема сімейних конфліктів.		
			Групова робота з актуалізації знань з сутності сімейних конфліктів.	1
6	Практичне заняття 4.	Проблема сімейних конфліктів	Основне практичне завдання 4 (письмові тези пунктів плану)	2
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 4	Додаткове завдання 4 (формулювання 5-6 проблемних запитань до тексту лекції 5)	1
			Складання словника базових понять та категорій теми 5	1
6	Тестування		Навчальний тест: тема 5	1
7	Лекція 6.	Феномен розлучення як ненормативна криза сім'ї та його наслідки для подружжя і дітей.	Групова робота з актуалізації знань з проблеми розлучень.	1
	Самостійна робота		Складання словника базових понять та категорій теми	1

7	Тестування		Навчальний тест: тема 6	1
			Додаткове завдання 5 (формулювання 5-6 проблемних запитань до тексту лекції 6)	1
Змістовий модуль 4. Психологічні проблеми сімейного виховання.				20
8	Лекція 7	Основні психолого-педагогічні моделі батьківсько-дитячих взаємовідносин.		
	Самостійна робота		Складання словника базових категорій теми	1
8	Тестування		Навчальний тест: тема 7	1
8	Лекція 8	Форми і методи сімейного виховання		
	Самостійна робота		Складання словника базових категорій теми 8	1
8	Тестування		Навчальний тест: тема 8	1
9	Лекція 9	Стилі сімейного виховання дітей в сім'ї.		
9	Тестування		Навчальний тест: тема 9	1
10	Практичне заняття 5.	Стилі сімейного виховання дітей в сім'ї.		
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 5	Групова робота з актуалізації знань з сутності стилів сімейного виховання	1
			Основне практичне завдання 5 (письмові тези пунктів плану).	2
			Додаткове завдання 6 (формулювання 5-6 проблемних запитань до тексту лекції 9)	1
			Складання словника базових категорій теми 9.	1
10	Лекція 10	Сімейне консультування.		
1-10	Атестація 2		Модульний контроль (ЗМ.3-ЗМ.4): тест	10
1-10	Самостійна робота	Підготовка індивідуального завдання		
Зал. тиждень	Залік		Підсумкове тестування	20
			Захист індивідуального завдання	20

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА та ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Седих К. В. Психологія сім'ї : навч. посіб. [для студентів ВНЗ]. Київ : Академія, 2015. 191 с.
2. Помиткіна Л.В. Психологія сім'ї : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] К. :Вид-во «НАУ-друк», 2011. 272 с
3. Сатир В., Как строить себя и свою семью. М.: Педагогика-Пресс, 1992. 190с.
4. Эйдемиллер Э. Г., Юстицкис В. Психология и психотерапия семьи СПб. : Питер, 1999. 656 с.

5. Сімейна психотерапія. URL: <https://www.twirpx.com/files/science/psychology/therapy/family/>

6. http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2067/Konspekt_lekcij_PsS.pdf 37.

7. http://shron1.chtyvo.org.ua/Pomytkina_Liubov/Psykholohiia_simji.pdf 38.

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відповідальність здобувача освіти: Ознайомитися з сторінкою дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle), а саме з: робочою програмою дисципліни, загальними розділами сторінки, термінами виконання завдань, тестів, формами контролю

Виконання навчального плану дисципліни передбачає системну присутність здобувачів освіти на лекційних і практичних заняттях, виконання запропонованих завдань, відпрацювання пропущених практичних завдань, проходження передбачених форм контролю.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мають узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять.

Політика академічної доброчесності: Письмові роботи, що виконуються здобувачами освіти можуть бути перевірені на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Усі запозичення та цитування мають бути оформлені за допомогою посилань на використані джерела. Правила оформлення літературних джерел: <https://>

Письмові роботи (есе). Здобувачам освіти пропонується виконання практичних завдань, а також складання словника базових категорій. В якості індивідуального завдання пропонується написання есе. Під час оформлення робіт необхідно обов'язково вказувати прізвище та ініціали, шифр академічної групи, назву дисципліни та завдання, що виконується. Пріоритетним під час виконання завдань є самостійність мислення, формулювання власних думок, неупереджений і відповідальний аналіз чужих думок і текстів, максимально можливе дотримання норм Кодексу академічної доброчесності Запорізького національного університету.

Формати комунікації між викладачем і здобувачами вищої освіти: в аудиторії під час лекційних і практичних занять; у системі електронного забезпечення навчання Moodle, на запланованих консультаціях з дисципліни, електронним листуванням. Відповіді на електронні запити здобувачів освіти надаються викладачем впродовж трьох робочих днів, якщо вказано: прізвище та ініціали, шифр академічної групи, дисципліна та форма навчання.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять має бути обґрунтовано освітньою діяльністю здобувача освіти. Обов'язковим є застосування режиму «БЕЗ ЗВУКУ» протягом всього аудиторного заняття.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021

Місія Запорізького національного університету полягає у формуванні європейського простору освіти, науки і культури європейського рівня, здатного активно впливати на громадську думку, забезпечувати соціальне прогнозування у різних сферах на основі фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Запорізький національний університет відіграє важливу роль у розвитку економіки, державних інституцій та громадянського суспільства, надаючи їм знань, компетентностей та ідей, необхідних для забезпечення економічного, політичного та соціального розвитку і зростання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvasik54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.